

**POZNAŃSKI PROGRAM INTEGRACJI I AKTYWIZACJI
ZAWODOWEJ
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
NA LATA 2016–2020**

MIASTO POZNAŃ 2015

WSTĘP	4
I. OPIS PROBLEMU – BARIERY W ZATRUDNIANIU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	6
1. Ogólny obraz demograficzny.....	6
2. Rynek pracy dla osób z niepełnosprawnościami w statystykach urzędów pracy ..	7
3. Problemy lokalnego rynku pracy według badań ankietowych.....	14
4. Popyt na pracę osób z niepełnosprawnościami.....	16
5. Chroniony rynek pracy.....	17
6. Niska aktywność zawodowa	18
II. OTOCZENIE INSTYTUCJONALNE RYNKU PRACY	20
1. Wojewódzki Urząd Pracy (WUP).....	20
2. Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej (ROPS)	21
3. Wojewódzki Oddział Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	22
4. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (PUP)	22
III. RAMY PRAWNE I STRATEGICZNE PROGRAMU.....	24
1. Międzynarodowe regulacje prawne.....	24
2. Krajowe regulacje prawne	25
3. Strategie i programy krajowe oraz lokalne	25
IV. ADRESACI PROGRAMU	27
V. CELE PROGRAMU	28
VI. METODY I SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW – ZADANIA DO REALIZACJI ..	29
1. Cel: zwiększenie potencjałów zawodowych osób z niepełnosprawnościami	29
2. Cel: rozwój i doskonalenie usług prozatrudnieniowych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami	30
3. Cel: wzrost zainteresowania zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami ze strony pracodawców otwartego rynku pracy	31
4. Cel: przeciwdziałanie zjawiskom dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu oraz postawom bierności zawodowej	31

VII. PLANOWANE WSKAŹNIKI REALIZACJI	32
VIII. ZAKŁADANE REZULTATY	34
IX. ZASADY MONITOROWANIA PROGRAMU	35
X. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I ZAANGAŻOWANE	36
XI. SKŁAD GRUPY ROBOCZEJ	36

Wstęp

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) nakłada na samorząd powiatowy opracowanie i realizację, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami.

Prezentowany obecnie Program jest kontynuacją i rozwinięciem zrealizowanego w latach 2011-2015 Poznańskiego Programu Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych.

Na realizację poprzedniego Programu przeznaczono łącznie **8 082 659 zł**. Środki finansowe pochodziły z następujących źródeł:

- Budżetu Miasta Poznania – **687 295 zł**,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową – **7 386 364 zł**.

Osiągnięto następujące rezultaty:

- utworzono **127** miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, w tym **16** w Urzędzie Miasta Poznania,
- udzielono **70** dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- utworzono Centrum Integracji Zawodowej, z którego usług skorzystało **338** osób,
- w szkoleniach zawodowych oraz stażach zawodowych wzięło udział **221** osób z niepełnosprawnościami,
- wsparcie na stanowisku pracy w zakresie czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania otrzymało **90** osób,
- z zatrudnienia wspomaganego, tzw. usługi pomocy asystenta pracy w podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia, skorzystały **224** osoby,
- w ramach Programów „Pomoc Aktywizacja Wsparcie” oraz „Pokonać wykluczenie” zorganizowano obozy i szkolenia wyjazdowe, z których skorzystały **362** osoby,
- w zajęciach warsztatowo-szkoleniowych dla osób z niepełnosprawnościami z zakresu wiedzy o rynku pracy wzięło udział **228** osób,
- ze wsparcia psychologicznego skorzystały **334** osoby,

- w ramach promowania dobrych praktyk z zakresu rehabilitacji zawodowej w Warsztatach Terapii Zajęciowej i Środowiskowych Domach Samopomocy zorganizowano konkursy: „Kierunek praca – dobre praktyki w warsztatach terapii zajęciowej oraz środowiskowych domach samopomocy” oraz „Kierunek praca – dobre praktyki w rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami”,
- organizowano spotkania informacyjne z uczniami: szkół specjalnych oraz Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Nieśłyszących,
- prowadzone były specjalistyczne porady, warsztaty i szkolenia dla pracodawców chcących zatrudnić osoby z niepełnosprawnościami,
- z doradztwa organizacyjnego i prawnego korzystało corocznie **240** osób,
- opracowano i wydano informatory i poradniki dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- odbyło się **5** giełd pracy.

Obecny Program został wypracowany na podstawie szerokich konsultacji społecznych zarówno z instytucjami rynku pracy, jak i ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami.

I. Opis problemu – bariery w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami

1. Ogólny obraz demograficzny

Według danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku w Poznaniu mieszka 67 251 osób z niepełnosprawnościami, w tym 28 860 kobiet i 38 391 mężczyzn. W strukturze populacji osób z niepełnosprawnościami najliczniejszą grupę tworzą niepełnosprawni prawnie, tzn. osoby, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Stanowią oni blisko 70% omawianej populacji, pozostałe 30% zbiorowości to osoby nieposiadające orzeczeń, ale odczuwające ograniczenia w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych (niepełnosprawnie tylko biologicznie). W porównaniu z danymi pochodzącymi z 2002 roku liczba osób z niepełnosprawnościami mieszkających w Poznaniu spadła o ponad 25 tysięcy (z 92 980). Ogółem osoby z niepełnosprawnościami stanowią 12,3% populacji Poznania (tj. 545 680 mieszkańców – stan na dzień 31.12.2014 r.)¹. Wśród niepełnosprawnych mieszkańców Poznania 44% to osoby w wieku produkcyjnym, tj. 29 609 osób. Najliczniejszą grupą są osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, stanowiące 38,4% (tj. 18 124 osób) wszystkich niepełnosprawnych prawnie (tj. 47 206 osób). Udział osób o znacznym stopniu niepełnosprawności kształtuje się w Poznaniu na poziomie 26,9% (tj. 12 689 osób). Ta ostatnia grupa jest najmniej liczna, biorąc pod uwagę wszystkie osoby z niepełnosprawnościami z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

W powiecie poznańskim, według danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku, mieszka 30 560 osób z niepełnosprawnościami, z czego 15 944 to kobiety, a 14 616 mężczyźni. W miastach liczba osób z niepełnosprawnościami wyniosła 12 899 osób, a na wsi 17 661 osób.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku wykazały, że w województwie wielkopolskim liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób z niepełnosprawnościami wynosiła 428,8 tys., co stanowiło 12,4% ludności województwa (wobec 15,7% w 2002 r.)². Według wyników spisu w 2011 roku wśród ogółu ludności Polski żyło 4697 tys. osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12,2% populacji. W porównaniu do przeprowadzonego w 2002 roku poprzedniego spisu liczba osób z niepełnosprawnościami

¹ Miasta największe pod względem liczby ludności, GUS, Warszawa 2014.

² Ludność i gospodarstwa domowe. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna, GUS, Warszawa 2013.

zmniejszyła się o 759,7 tys., tj. o 13,9%. W tabeli 1 przedstawiono osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności.

Tabela 1. Osoby z niepełnosprawnościami według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności

Wyszczególnienie	POZNAŃ		WIELKOPOLSKA		POLSKA	
	2002	2011	2002	2011	2002	2011
OGÓŁEM (w tys.)	93	67,3	525,1	428,8	5726,7	4697
kobiety	52,3	28,9	278	303,5	2888,5	2530,1
mężczyźni	40,7	38,4	247,1	199,3	2568,2	2166,9
osoby niepełnosprawne: prawnie	79,6	47,2	447,8	394,7	4459,1	3131,5
biologicznie	13,4	20,1	77,3	34,1	1006,6	1565,6

Źródło GUS, NSP 2011

Powyższe wyniki mogą jednak być uznane za niepełne, a liczba osób z niepełnosprawnościami niedoszacowana, ponieważ zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 marca 2010 roku o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 roku udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności odbywało się na zasadzie dobrowolności – ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu.

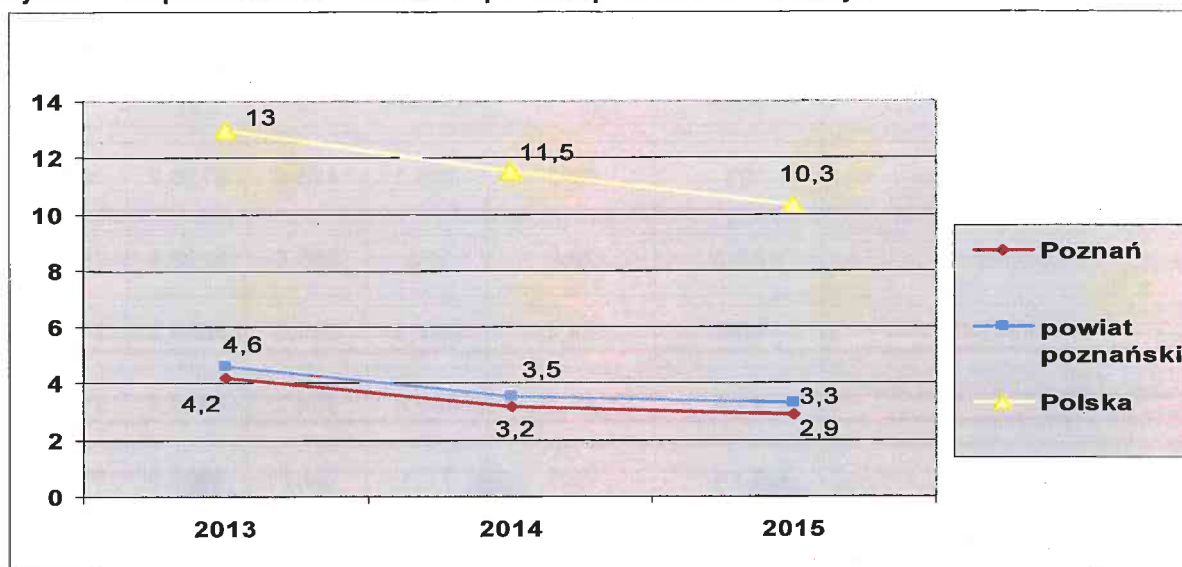
2. Rynek pracy dla osób z niepełnosprawnościami w statystykach urzędów pracy

Od kilku lat Poznań jest miastem o najniższej stopie bezrobocia w Polsce, która cały czas spada. Według danych z końca czerwca 2015 roku³ w Poznaniu wynosiła ona 2,9%, a w powiecie poznańskim 3,3%. Dla porównania w analogicznym okresie w Polsce stopa bezrobocia wynosiła 10,3%. Systematycznie spada także liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych – w czerwcu 2015 roku dla miasta Poznania wynosiła ona 9,5 tys. Niskie bezrobocie cechuje nie tylko Poznań, ale całą okolicę. W powiecie liczba osób bezrobotnych wyniosła 5,2 tys. Dla porównania w 2014 roku (stan na koniec grudnia 2014 r.) liczba bezrobotnych w Poznaniu wyniosła 10,4 tys., a stopa bezrobocia w tym okresie kształtowała się na poziomie 3,2%. W analogicznym okresie w powiecie poznańskim wartości te wyniosły 5,6 tys. – liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia na poziomie 3,5%, natomiast w Polsce – 1825,8 tys. i 11,5%. W roku 2013 (stan na koniec września 2013 r.) w Poznaniu liczba bezrobotnych wynosiła 13,9 tys., a stopa bezrobocia 4,2%. W powiecie poznańskim

³ Liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów. Stan w końcu czerwca 2015 r., GUS, Warszawa 2015.

zarejestrowało się 7,2 tys. bezrobotnych, a stopa bezrobocia wynosiła w tamtym okresie 4,6%, natomiast w Polsce stopa bezrobocia w tym samym okresie wyniosła 13%.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w Poznaniu i powiecie poznańskim na tle kraju

Źródło: GUS

Przeprowadzona przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu analiza lokalnego rynku pracy prowadzi do następujących wniosków: ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosi 15 956 osób (stan na 31.12.2014 r.), w tym dla miasta Poznania 10 350 osób bezrobotnych. Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły w Poznaniu i powiecie poznańskim 7,2% wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych (tj. 1148 osób). W samym Poznaniu zarejestrowało się jako bezrobotne, 855 osób z niepełnosprawnościami. Stanowi to 8,3% wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych w Poznaniu.

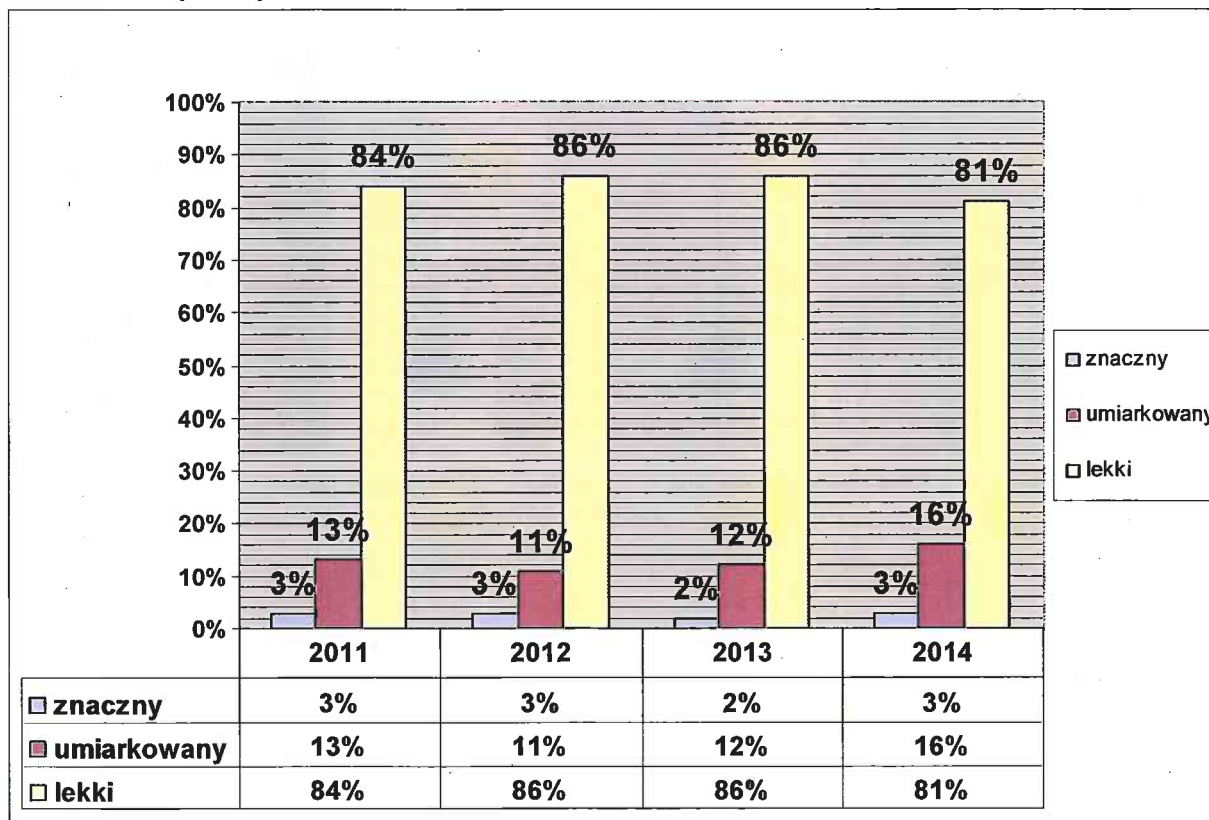
Według danych prezentowanych przez Powiatowy Urząd w Pracy w Poznaniu⁴ w lipcu 2015 roku zarejestrowane były blisko 983 osoby niepełnosprawne: 702 w mieście Poznaniu, a 281 w powiecie poznańskim. Dla porównania w 2014 roku w rejestrze widniało 950 osób z niepełnosprawnościami, a w 2013 roku zarejestrowane były tam 1083 osoby⁵. W 2014 roku bezrobotni z niepełnosprawnościami stanowili 90,8% wszystkich zarejestrowanych osób z niepełnosprawnościami, a pozostałe osoby w liczbie 117 (9,2%), tworzyły grupę osób z niepełnosprawnościami poszukujących pracy (poszukującym pracy jest osoba poszukująca zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy). Większość zarejestrowanych niepełnosprawnych (zarówno bezrobotnych, jak i poszukujących pracy) stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, tj. 81,3% wszystkich zarejestrowanych niepełnosprawnych. Według danych Powiatowego Urzędu

⁴ PUP, Poznań 2015.

⁵ Rynek pracy Poznania i powiatu poznańskiego w 2014 roku, PUP, Poznań 2014.

Pracy w Poznaniu, w urzędzie pracy zarejestrowało się tylko 2,7% osób posiadających znaczny stopień niepełnosprawności i jest to o 1 punkt procentowy więcej niż w roku 2013. Z roku na rok wzrasta udział osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z 12% w 2013 do 16% w 2014 roku.

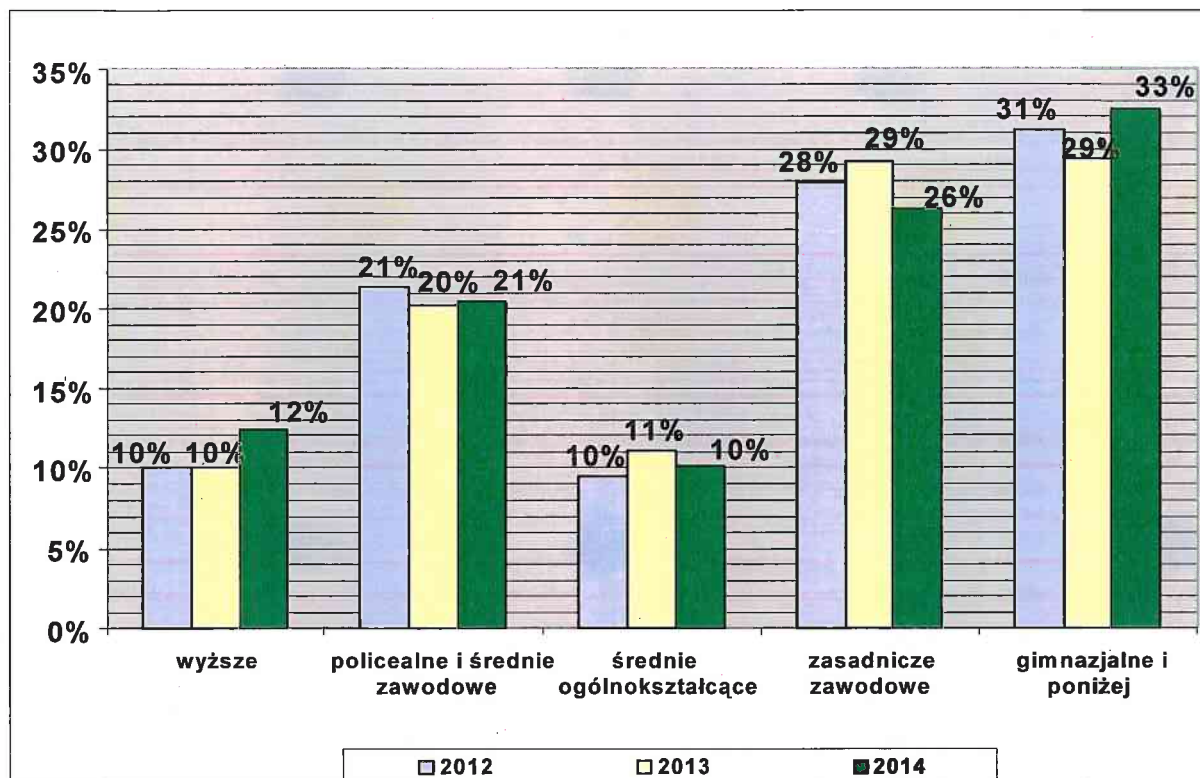
Wykres 2. Struktura osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w PUP w Poznaniu według stopnia niepełnosprawności w latach 2011-2014.

Źródło: PUP Poznań

Nadal wśród osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu (zarówno bezrobotnych, jak i poszukujących pracy), przeważają te z najniższymi kwalifikacjami zawodowymi – ponad 30% osób ma wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Z roku na rok rośnie jednak liczba osób z najwyższymi kwalifikacjami – w 2013 roku osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 10% ogółu zarejestrowanych osób z niepełnosprawnościami (podobnie jak 2012 r.), a w 2014 roku było już takich osób ponad 12%. Wszystkie zmiany na przestrzeni 3 lat (od 2012 r. do 2014 r.) przedstawiono na wykresie nr 3. Zdecydowana większość niepełnosprawnych osób bezrobotnych to osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Przeważają osoby między 45. a 59. r.ż. (56%).

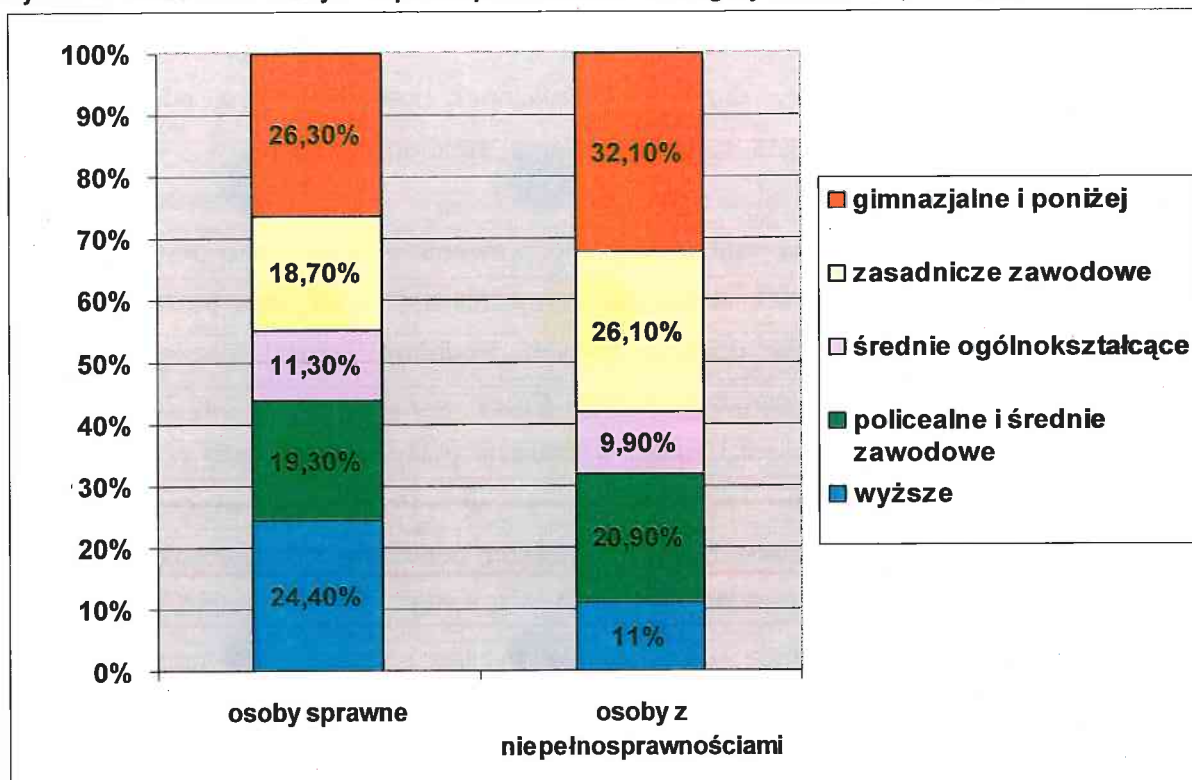
Wykres 3. Osoby z niepełnosprawnościami zarejestrowane w PUP w Poznaniu według wykształcenia w latach 2012–2014

Źródło: PUP Poznań

Na wykresie nr 4 porównano strukturę bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami z osobami sprawnymi według wykształcenia, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu (stan na grudzień 2014 r.). Biorąc pod uwagę wykształcenie osób z niepełnosprawnościami, wypadają oni zdecydowanie gorzej aniżeli osoby sprawne. Bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami, które posiadają wyższe wykształcenie, stanowią jedynie 11% wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu. Dla porównania: wśród osób sprawnych jest to grupa stanowiąca nieco ponad 24%. W obu grupach przeważają osoby posiadające najniższe kwalifikacje. Wśród osób z niepełnosprawnościami stanowią oni 32,1%, a sprawni – 26,3%.

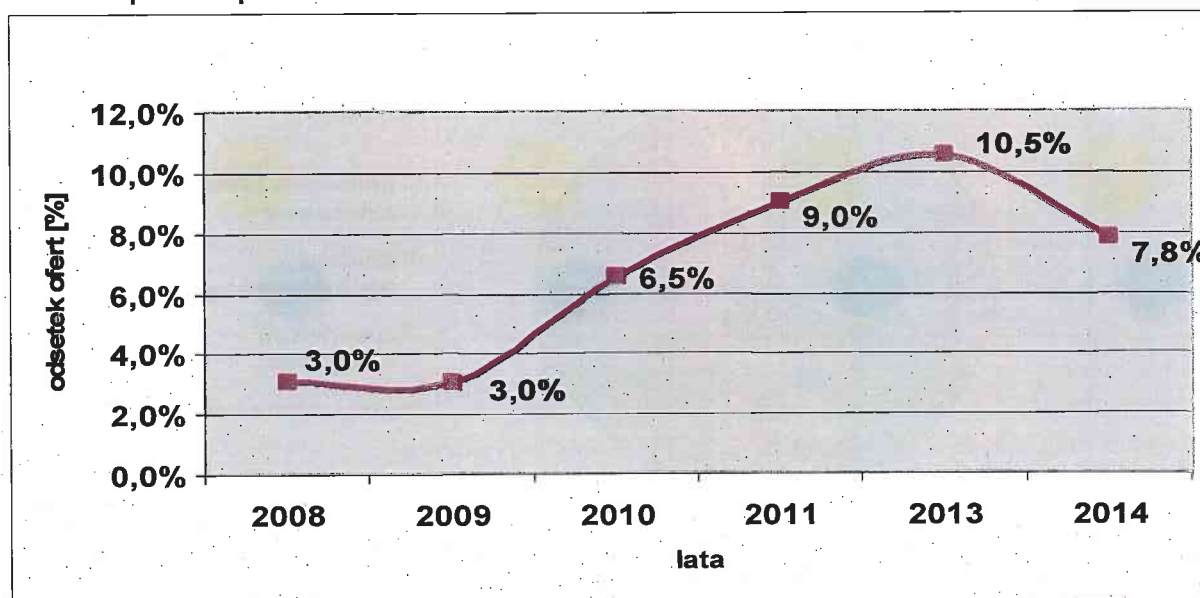
Wykres 4. Bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami według wykształcenia (stan na 2014 r.)

Źródło: PUP Poznań

Z roku na rok rośnie liczba ofert kierowanych do osób z niepełnosprawnościami. W latach 2008–2009 stanowiły tylko 3% wszystkich ofert kierowanych do urzędu. Natomiast w 2013 roku liczba ofert dla osób z niepełnosprawnościami wzrosła do poziomu 10,5% wszystkich ofert.

Wykres 5. Odsetek ofert kierowanych do osób z niepełnosprawnościami w latach 2008–2014 w Poznaniu i powiecie poznańskim

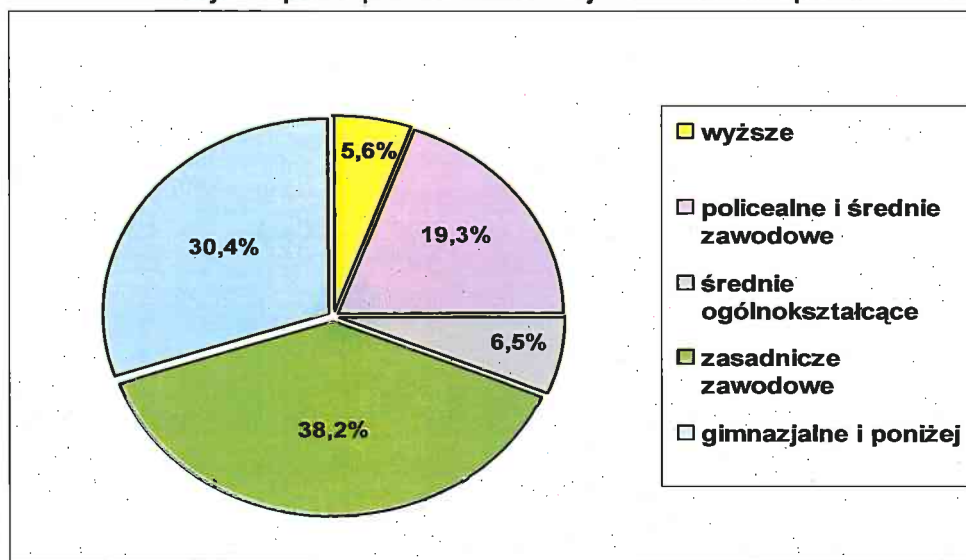
Źródło: PUP Poznań

Pracodawcy najczęściej poszukiwali osób z niepełnosprawnościami do pracy na takich stanowiskach, jak: sprzątaczką, pracownik sprzątający, pracownik porządkowy, pracownik ochrony, pracownik gospodarczy, dozorca, konfeksjoner, operator infolinii, pomoc bufetu, pomocnik w magazynie, masażysta, konsultant klienta, sprzedawca-kasjer.

Jednym z większych problemów osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy są niskie kwalifikacje zawodowe. Dlatego tak istotne jest kierowanie osób z tej grupy bezrobotnych do udziału w szkoleniach i kursach dokształcających. Podobne wnioski można wyciągnąć z przeprowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu oceny sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2014 roku⁶. Analogicznie jak w powiecie poznańskim i w Poznaniu, większość osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim posiadała wykształcenie zawodowe (38,2%) oraz gimnazjalne i poniżej (30,4%). Jedynie 5,6% bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami posiadało wykształcenie wyższe i stanowili oni najmniej liczną grupę (podobnie jak w mieście Poznaniu). Wśród osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy było 41,9% osób z niepełnosprawnościami. W tej grupie 5,6% osób posiadało wykształcenie wyższe, a co czwarta osoba wykształcenie na poziomie średnim i policealnym. Większość osób z niepełnosprawnościami to osoby z wykształceniem zawodowym (37,3%) oraz gimnazjalnym i poniżej (30,0%).

Strukturę osób z niepełnosprawnościami według wykształcenia w województwie wielkopolskim przedstawia wykres nr 6.

Wykres 6. Bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim w 2014 r.

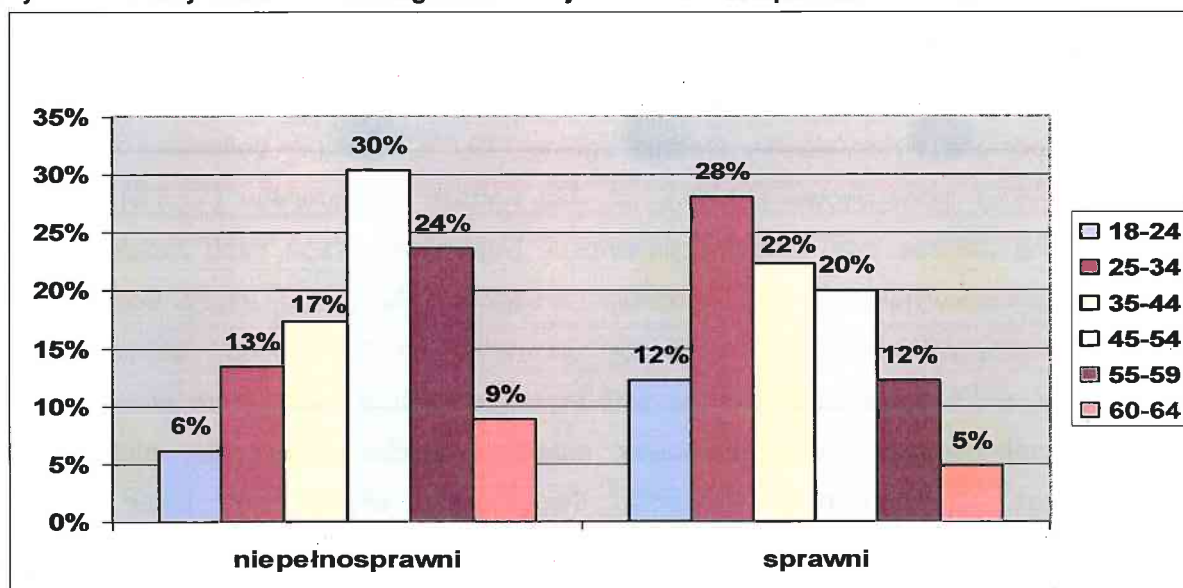

Źródło: PUP Poznań

⁶ Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2014 roku, WUP, Poznań 2014.

Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na koniec 2014 roku wynosiła 8524 osób, tj. 7,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych i było to o 6% mniej niż w 2013 r. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 51,8% ogółu bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami. Wśród zarejestrowanych osób z niepełnosprawnościami dominowały te w wieku 45–54 lat. Natomiast wśród bezrobotnych osób sprawnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25–34 lata. Udział osób młodych w tym samym przedziale wiekowym wśród osób z niepełnosprawnościami wynosi 13,4%. Na wykresie nr 7 przedstawiono osoby bezrobotne zarówno niepełnosprawne, jak i sprawne według wieku w 2014 r.

Wykres 7. Osoby bezrobotne według wieku w województwie wielkopolskim w 2014 r.

Źródło: WUP Poznań

Biorąc pod uwagę wyniki z 2013 r.⁷, liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na koniec roku wynosiła 9067 (o 543 osoby więcej w stosunku do 2014 r.), tj. 6,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 50,9% ogółu bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami. Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych przeważały osoby w wieku 45–54 lat. Natomiast udział osób młodych do 34. roku życia w tej populacji stanowił 22,0%. Blisko 40,0% osób z niepełnosprawnościami pozostawało w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

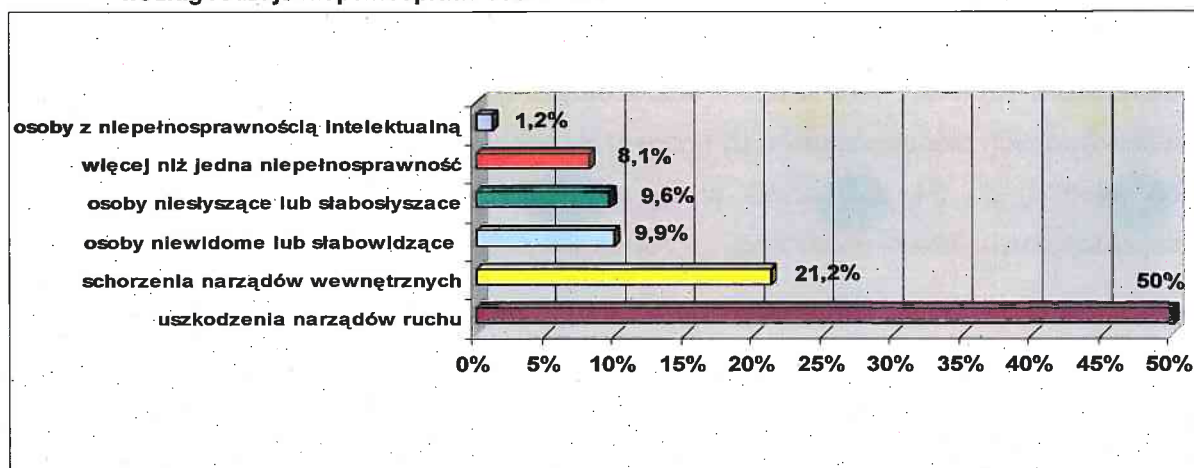
⁷ Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2013 roku, WUP, Poznań 2013.

3. Problemy lokalnego rynku pracy według badań ankietowych

W roku 2013 na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu przeprowadzono wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami oraz ich pracodawców z Poznania i powiatu poznańskiego badanie pt. „Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy”⁸. Badanie przeprowadzono na grupie 400 osób z niepełnosprawnościami i 50 pracodawcach. Osoby z niepełnosprawnościami posiadały orzeczenie o niepełnosprawności i były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne. Lista przedsiębiorstw objętych badaniem stworzona została głównie na podstawie aktualnego „Wykazu zakładów pracy chronionej – lipiec 2013 r.”, udostępnionego na stronie internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Analizując badania, można stworzyć uproszczony profil niepracujących osób z niepełnosprawnościami. W przeważającej części są to kobiety (55,3%) po 50. roku życia (49,8%), legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym (36,4%). Znacznie mniej osób posiada wykształcenie średnie ogólne (19,6%), średnie policealne i średnie zawodowe (16%), podstawowe (13,7%), czy też wyższe magisterskie (12,5%). Badani wskazali różne zakresy swej niepełnosprawności. Największa liczba osób zadeklarowała niepełnosprawność wynikającą z uszkodzenia narządów ruchu (50%), 21,2% uczestników badania to osoby ze schorzeniami narządów wewnętrznych, 9,9% osoby niewidome lub słabowidzące, 9,6% niesłyszące lub też słabosłyszące. Wśród osób, które wzięły udział w badaniu, najmniejszy odsetek stanowiły osoby z niepełnosprawnością intelektualną (1,2%). Część respondentów badania deklarowała więcej niż jeden rodzaj niepełnosprawności. Strukturę bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami według rodzaju niepełnosprawności przedstawia wykres nr 8.

Wykres 8. Struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w Poznaniu i powiecie poznańskim według rodzaju niepełnosprawności w 2013 r.

Źródło: PUP Poznań

⁸ Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy, PUP, Poznań 2013.

Biorąc pod uwagę stopień orzeczonej niepełnosprawności, najwięcej badanych, bo aż 81,3% (322 osoby), posiadało lekki stopień niepełnosprawności. W badaniu wzięły udział 64 (16,2%) osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym, w stopniu znacznym było to 10 osób (2,5%). W grupie badanych znalazło się 5 osób (1,3%), które na co dzień poruszają się przy użyciu wózka inwalidzkiego. Zdecydowana większość (85%) badanych osób posiada niepełnosprawność nabytą w trakcie życia. Jedynie 15% respondentów zadeklarowało niepełnosprawność wrodzoną.

Analizując sytuację zawodową badanych osób, można dojść do wniosku, że większość badanych ma za sobą doświadczenie w pracy w okresie niepełnosprawności. Niepracujący niepełnosprawni deklarują, że powodem pozostawania bez zatrudnienia jest niemożność znalezienia pracy dostosowanej do możliwości zdrowotnych. Są oni zdania, że na rynku pracy brakuje ofert dla osób z niepełnosprawnościami. Za istotny powód pozostawania bez zatrudnienia badani uważają brak jakichkolwiek miejsc pracy. Czynnikiem pogłębiającym problemy ze znalezieniem pracy wśród osób z niepełnosprawnościami jest także zaawansowany wiek.

Dla poszukujących pracy najczęściej wybierane źródło informacji (166 wskazań) stanowi Powiatowy Urząd Pracy. Popularnym sposobem poszukiwania pracy jest także wyszukiwanie ogłoszeń zamieszczonych w Internecie (141 wskazań) oraz w prasie (138 wskazań).

Rynek pracy osób z niepełnosprawnościami kierowany jest silnym działaniem stereotypów. Badani wskazują, że stereotypy osób z niepełnosprawnościami stanowią istotną barierę w podjęciu zatrudnienia. Osoby z niepełnosprawnościami, w zależności od typu i stopnia niepełnosprawności, stanowią różnorodny zbiór osób o szerokim zakresie specjalizacji i kompetencji. Traktowane są jednak często jako jednorodna grupa pracowników, których możliwości kończą się na wykonywaniu prostych, najczęściej fizycznych, prac.

Natomiast pracodawcy zwracają uwagę na potrzebę ułatwienia dostępu do informacji związanych z zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami. Jako przykład rozwiązania podają powstanie punktu informacji dotyczącej zatrudnienia niepełnosprawnych adresowanego do potencjalnych pracodawców. Wydaje się więc, że najodpowiedniejszym sposobem zapewnienia wzrostu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami jest prowadzenie długofalowych działań edukacyjnych. Powinny one być ukierunkowane na wzrost świadomości dotyczącej możliwości zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, podnoszenie kwalifikacji, umiejętności i kompetencji bezrobotnych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz wprowadzenie przejrzystych i stabilnych przepisów dotyczących zatrudniania osób z niepełnosprawnościami i zwrotu kosztów pracy pracowników z deficytem.

Należy zwrócić uwagę, że miejsca pracy oferowane osobom z niepełnosprawnościami nie zaspokajają potrzeb badanych. Pracodawcy szukają najczęściej osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, na stanowiska niewymagające szczególnych umiejętności. Widoczne było duże zapotrzebowanie przede wszystkim na zawody związane z wykonywaniem pracy fizycznej. Najczęściej są to proste prace, takie jak: sprzątanie, niesamodzielne prace biurowe. Nie można jednak zapominać o tym, że na liście zarejestrowanych osób bezrobotnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności znajdują się także osoby z wyższym wykształceniem. W 2014 roku stanowiły one 11% (tj. 94 osoby) wszystkich zarejestrowanych osób z niepełnosprawnościami. W większości są to osoby młode, przygotowane do pracy na wyższych stanowiskach niż oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu – gotowe nie tylko do pracy fizycznej, ale i umysłowej, wymagającej specjalistycznej wiedzy.

4. Popyt na pracę osób z niepełnosprawnościami

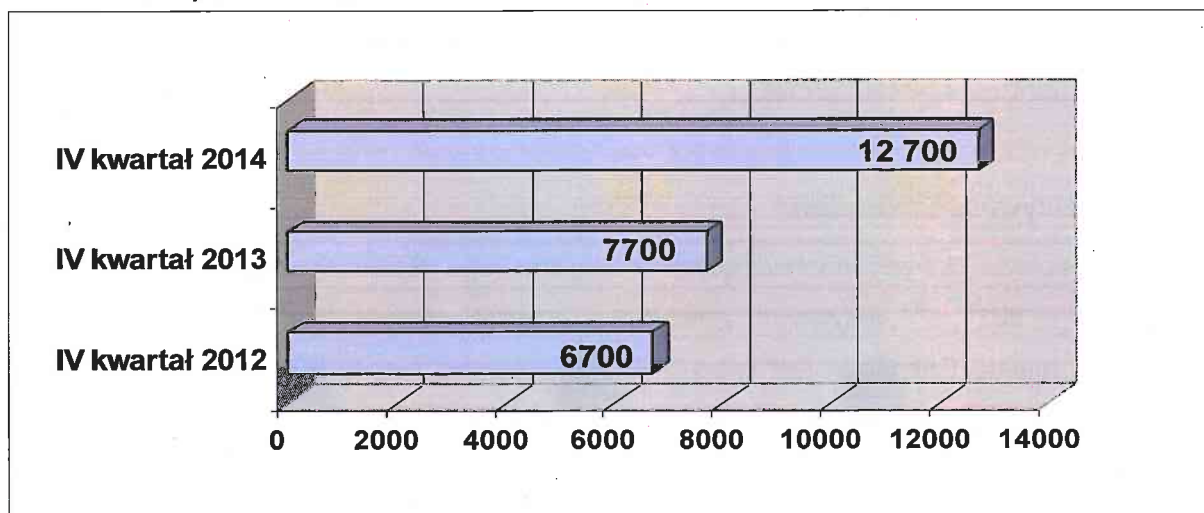
Według badania „Popyt na pracę w województwie wielkopolskim w 2014 roku”⁹ przeprowadzonego przez Urząd Statystyczny w Poznaniu w końcu IV kwartału 2014 r., wśród pracujących w województwie wielkopolskim było 53,8 tys. osób z niepełnosprawnościami (w analogicznym okresie w 2013 r. było to 49,7 tys. osób). Większość osób była zatrudniona w jednostkach dużych, tj. takich, w których pracuje powyżej 49 osób (71,2%). Najwięcej osób było zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym (33,1%), a także w jednostkach zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (15,9%), handlem i naprawą pojazdów samochodowych (13,8%), oraz transportem i gospodarką magazynową (11,1%).

Największy przyrost pracujących osób z niepełnosprawnościami obserwowano w transporcie i gospodarce magazynowej, gdzie w 2014 r. zarejestrowano o 4936 osób więcej niż przed rokiem (blisko sześciokrotny wzrost), w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 1270 osób niepełnosprawnych więcej – wzrost o 20,5%) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 527 osób więcej – wzrost o 18,8%). Najbardziej widoczny spadek, w stosunku do 2013 r., dotyczył przetwórstwa przemysłowego, gdzie z grona pracujących ubyło 2056 osób niepełnosprawnych, co w ramach tej sekcji oznacza spadek o 10,3%. Mniej osób niepełnosprawnych niż przed rokiem pracowało też m.in. w jednostkach związanych z administrowaniem i działalnością wspierającą (o 633 osoby mniej – spadek o 6,9%) oraz zakwaterowaniem i gastronomią (o 228 osób mniej – spadek o 22,7%).

⁹ Popyt na pracę w województwie wielkopolskim w 2014 roku, Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Według stanu w końcu IV kwartału 2014 r. na stanowiskach specjalnie dostosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności w województwie wielkopolskim pracowało 12,7 tys. osób.

Wykres 9. Liczba osób z niepełnosprawnościami pracujących na stanowiskach specjalnie dostosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności w województwie wielkopolskim w latach 2012–2014

Źródło: GUS

Biorąc pod uwagę zmiany, jakie zaszły między 2012 a 2013 r., najbardziej widoczny spadek, w stosunku do 2012 r., dotyczył zakwaterowania i gastronomii, gdzie z grona pracujących ubyło 1088 osób z niepełnosprawnościami, co w ramach tej sekcji oznacza spadek o 52,0%. Mniej osób z niepełnosprawnościami zatrudniały też m.in. jednostki w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 535 osób mniej – spadek o 16,1%), administrowanie i działalność wspierająca (o 480 osób mniej – spadek o 4,9%) oraz budownictwo (o 229 osób mniej – spadek o 14,7%). Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w porównaniu z 2012 r., zanotowano natomiast w edukacji (o 533 osoby więcej – przyrost o 39,8%), a także m.in. w sekcjach: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 231 osób więcej – wzrost o 12,4%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 113 osób więcej – wzrost o 16,7%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 111 osób więcej – wzrost o 44,0%).

Możliwość zwiększenia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w końcu IV kwartału 2014 r. zgłosiły 3183 zakłady (2858 przed rokiem, a 2017 zakładów w 2012). Były to głównie firmy prywatne (2822 podmioty) działające w takich branżach, jak handel, naprawa pojazdów samochodowych (1454 podmioty) oraz przetwórstwo przemysłowe (539 podmiotów).

5. Chroniony rynek pracy

W województwie wielkopolskim działa 169 zakładów pracy chronionej, w tym 39 w Poznaniu. Pośród zakładów pracy chronionej funkcjonuje 20 spółdzielni inwalidów oraz

9 zakładów aktywności zawodowej¹⁰. Żaden z nich nie jest ulokowany w Poznaniu, natomiast w Polsce jest ich 66. Wielkopolskie ZAZ-y zatrudniają ogółem 558 osób, w tym 403 osoby z niepełnosprawnościami ze znacznym (280 osób) i umiarkowanym (123 osoby) stopniem niepełnosprawności¹¹.

Według Ogólnopolskiego Katalogu Spółdzielni Socjalnych¹² w Poznaniu zarejestrowanych jest 28 spółdzielni socjalnych (stan na 30.04.2014 r.).

W stolicy Wielkopolski funkcjonuje 9 warsztatów terapii zajęciowej¹³, wszystkie prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

6. Niska aktywność zawodowa

W świetle danych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r.¹⁴ aktywnych zawodowo w województwie wielkopolskim (brak jest danych dla miasta Poznania) jest tylko 21,6% zbiorowości niepełnosprawnych (tj. 89,1 tys. osób). Przeważającą grupę wśród osób z niepełnosprawnościami aktywnych zawodowo stanowią mężczyźni (56,2%). Pozostała część osób z niepełnosprawnościami pozostaje bierna zawodowo – 78,4% (tj. 322,9 tys. osób). Wśród osób z niepełnosprawnościami biernych zawodowo dominowały kobiety (56,9%).

W populacji osób z niepełnosprawnościami współczynnik aktywności zawodowej w 2011 r., w województwie wielkopolskim, wynosił 21,6% (w kraju 20,3%) i był znacznie niższy aniżeli dla ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, gdzie wynosił 57,5%. Natomiast stopa bezrobocia osób z niepełnosprawnościami w 2011 r., w województwie wielkopolskim, wynosiła 15,7% (w kraju 19,2%), tj. o 5,7 punktów procentowych więcej niż dla ogółu ludności (10,0%).

Wśród osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim najliczniejszą grupę (74,3%) stanowiły osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł. Największy udział wśród nich miały osoby utrzymujące się głównie z emerytury (55,0%) oraz z renty z tytułu niezdolności do pracy (32,1%). Pracę jako główne źródło utrzymania wskazało jedynie 13,9% osób z niepełnosprawnościami, a na utrzymaniu innych pozostawało 10,5% z nich. Dane dotyczące głównego źródła utrzymania osób z niepełnosprawnościami zamieszczono na wykresie nr 10.

¹⁰ Informacja z badania - Zakłady Aktywności Zawodowej w 2013 r., PFRON 2013.

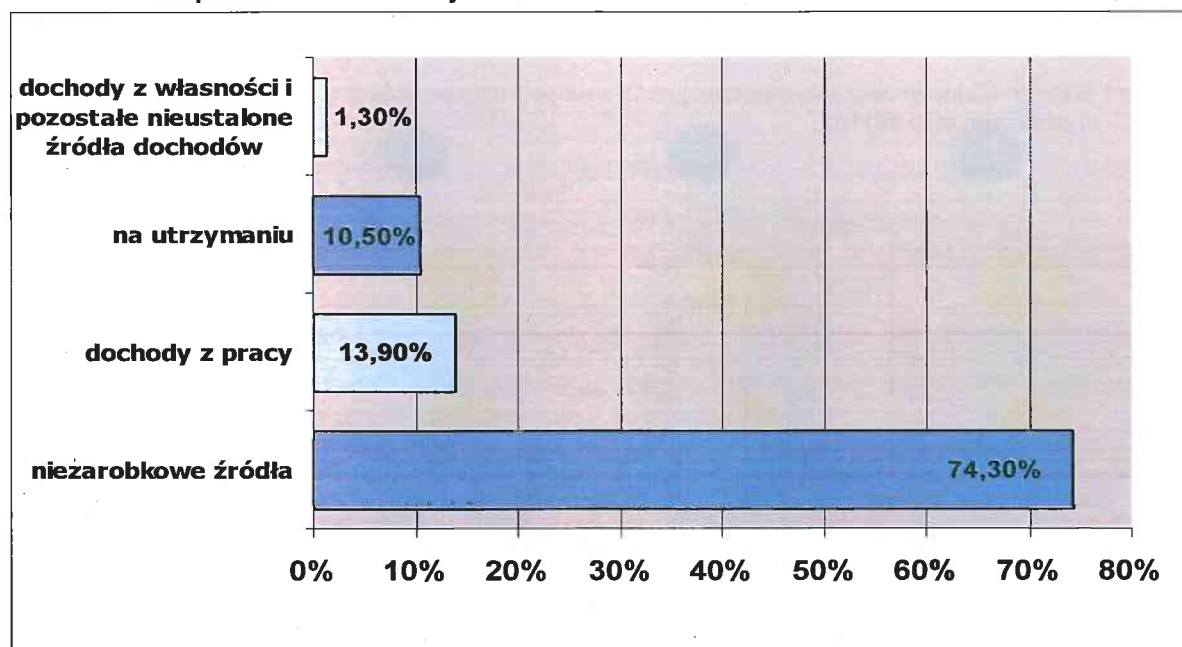
¹¹ Sprawozdanie z realizacji programu „Wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Województwie Wielkopolskim na lata 2007-2013”. ROPS, Poznań 2013, s. 29.

¹² Ogólnopolski Katalog Spółdzielni Socjalnych.

¹³ Badanie sytuacji warsztatów terapii zajęciowej, PFRON 2014.

¹⁴ Ludność i gospodarstwa domowe w województwie wielkopolskim, Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2014.

Wykres 10. Osoby z niepełnosprawnościami według głównego źródła utrzymania w województwie wielkopolskim w świetle danych NSP z 2011 r.

Źródło: GUS

Warto zwrócić uwagę na to, że problem niskiej aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami pojawia się nie tylko na szczeblu lokalnym, ale także ogólnokrajowym. Polska ma najniższy w Unii Europejskiej poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy¹⁵. Polski rząd planuje do 2030 roku zwiększyć poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami o 20-30 punktów procentowych, w szczególności na otwartym rynku pracy, oraz osiągnąć stan, w którym odsetek osób z niepełnosprawnościami kończących wyższą uczelnię będzie stanowił połowę osób z niepełnosprawnościami. W tej chwili 1% studentów to studenci/studentki posiadający orzeczenie o niepełnosprawności (3% tej kategorii wiekowej¹⁶). Rząd chce to osiągnąć m.in. poprzez włączanie tej grupy do systemu edukacji powszechnej i otwartego rynku pracy. Obecnie w Polsce populacja osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym wynosi 2,1 mln¹⁷. Tylko 465 tys. osób z niepełnosprawnościami pracuje. Wskaźnik zatrudnienia wynosi 22,3%, współczynnik aktywności 26,4%, a wskaźnik bezrobocia 15,5%. Na wykresie nr 11 porównano wskaźniki aktywności ekonomicznej osób z niepełnosprawnościami i sprawnych w wieku produkcyjnym w 2011 r. Jedynie 9% stanowią osoby z wyższym

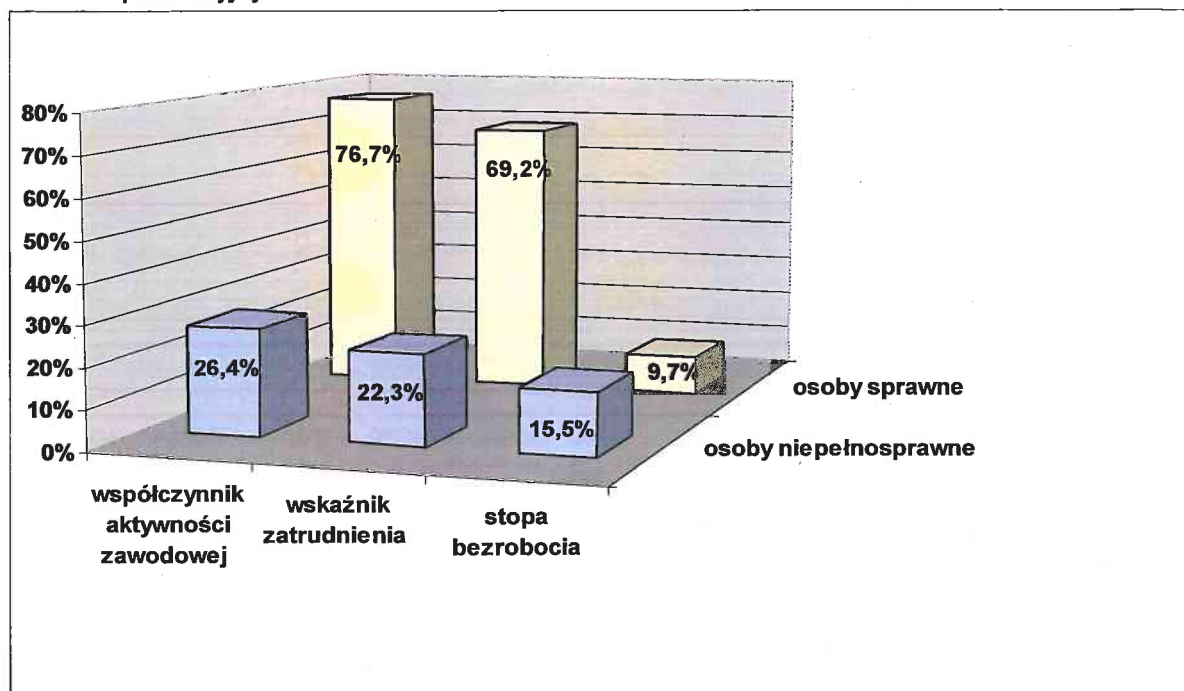
¹⁵ *Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe*. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2009.

¹⁶ Informacja Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o działaniach podejmowanych w 2011 roku na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych”.

¹⁷ BAEL GUS 2011 - dane średnioroczne.

wykształceniem, a osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowią 40,3%. Tylko 124 tys. osób jest zarejestrowanych w PUP¹⁸.

Wykres 11 Wskaźnik aktywności ekonomicznej osób z niepełnosprawnościami i sprawnych w wieku produkcyjnym w 2011 r.

Źródło: GUS, NSP 2011

II. Otoczenie instytucjonalne rynku pracy

1. Wojewódzki Urząd Pracy (WUP)

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jest jednostką organizacyjną samorządu województwa wielkopolskiego realizującą zadania w zakresie kreowania polityki rynku pracy, inicjowania i wspierania skutecznych rozwiązań promujących i stymulujących rozwój rynku pracy w województwie wielkopolskim.

Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy wyznacza ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149). Do zadań z dziedziny aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami należą:

- realizowanie usług z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego: konsultacje indywidualne, uwzględniające problematykę zawodową, z którą zgłasza się osoba z niepełnosprawnościami, zajęcia grupowe rozwijające umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy oraz wspierające rozwój osobisty klientów, diagnostyka psychologiczna w zakresie predyspozycji zawodowych,

¹⁸ Włączenie wyłączonych. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Warszawa Grudzień 2012 r.

- organizowanie szkoleń dla kadry publicznych służb zatrudnienia, rozwijających kompetencje do pracy z klientami (w tym z osobami niepełnosprawnymi),
- rekrutacje dla pracodawców zagranicznych, wiążące się z możliwością podjęcia pracy za granicą przez osoby z niepełnosprawnościami,
- uczestnictwo WUP w pracach nad „Programem wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na lata 2014-2020”,
- współuczestnictwo WUP w realizacji Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Województwa Wielkopolskiego,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego¹⁹,
- prowadzenie działań sprawozdawczych w formie formularzy statystycznych statystyki publicznej.

Wojewódzki Urząd Pracy odpowiada za monitorowanie postępów realizacji „Strategii zatrudnienia dla województwa wielkopolskiego na lata 2014–2020”.

2. Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej (ROPS)

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną realizującą zadania samorządu województwa z zakresu polityki społecznej, w szczególności pomocy społecznej. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu wytycza kierunki polityki społecznej zmierzające do wyrównywania poziomu życia mieszkańców województwa, współdziałając z różnymi podmiotami w gminach i powiatach. Inspiruje i promuje nowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej, bilansuje potrzeby i diagnozuje problemy społeczne. W zakres zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu na rzecz osób z niepełnosprawnościami wchodzi w szczególności:

- udzielanie pomocy zakładom pracy chronionej poprzez dofinansowanie do kredytów bankowych oraz zwrotu dodatkowych kosztów budowy lub rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych, administracyjnych,
- dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób z niepełnosprawnościami,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej,
- dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowanych przez fundacje i organizacje pozarządowe na zlecenie samorządu województwa wielkopolskiego.

¹⁹ WUP Poznań 2014.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu wdraża i monitoruje „Program wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na lata 2014-2020”.

3. Wojewódzki Oddział Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Do bezpośrednich kompetencji Oddziału należy:

- realizacja wniosków zakładów pracy chronionej o zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych,
- realizacja wniosków w zakresie zlecania zadań fundacjom oraz organizacjom pozarządowym,
- realizacja wniosków w zakresie programów wyrównywania różnic między regionami,
- przekazywanie środków finansowych powiatom i ich rozliczanie na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą (program „Aktywny Samorząd”, program „Junior”),
- dofinansowanie szkoleń w zakresie języka migowego,
- działalność kontrolna,
- działalność informacyjno-instruktażowa w zakresie art. 25 a i 26 a.

4. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu (PUP)

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, oraz zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do najważniejszych zadań PUP z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami należy:

- współudział w opracowaniu powiatowego planu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;
- kierowanie osób z niepełnosprawnościami do specjalistycznych ośrodków szkoleniowo-rehabilitacyjnych lub innych placówek szkoleniowych;

- doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej osób z niepełnosprawnościami;
- ocena i kontrola miejsc pracy osób z niepełnosprawnościami (we współpracy z inspekcją pracy);
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rehabilitacji zawodowej;
- inicjowanie i organizacja szkoleń dla bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami.

Osoba z niepełnosprawnością zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia:

- szkoleń;
- stażu;
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- prac interwencyjnych;
- przygotowania zawodowego dorosłych;
- badań lekarskich lub psychologicznych;
- studiów podyplomowych;
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
- bonu na zasiedlenie;
- bonu szkoleniowego;
- bonu stażowego;
- dodatku aktywizacyjnego;
- dofinansowania kosztów uzyskania egzaminów lub licencji;
- zwrotu kosztów przejazdu i zakwaterowania;
- stypendium z tytułu kontynuowania nauki;
- refundacji kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną.

III. Ramy prawne i strategiczne programu

1. Międzynarodowe regulacje prawne

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r. (rezolucja nr 61/106)

Konwencja uzupełnia wcześniej przyjęte konwencje Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka. Dotyczy około 650 mln osób z niepełnosprawnościami na całym świecie. Jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, który odnosi się kompleksowo do osób z niepełnosprawnościami. Ma ona przyczynić się do poprawy ich sytuacji, poprzez umożliwienie im rzeczywistego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na równi z innymi osobami.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych i protokół fakultatywny do niej zostały przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r., na mocy rezolucji nr 61/106.

Konwencja i protokół zostały otwarte do podpisu 30 marca 2007 r. dla państw oraz dla organizacji integracji regionalnej. Tego dnia konwencję podpisało 81 państw, w tym Polska. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych weszła w życie 3 maja 2008 roku, tj. trzydziestego dnia od złożenia dwudziestego dokumentu ratyfikacyjnego.

Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 grudnia 1993 r. (rezolucja nr 48/96)

Państwa powinny uznać zasadę, że należy wzmocnić pozycję osób z niepełnosprawnościami tak, aby zaczęły one egzekwować swoje prawa, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej ogłoszona w grudniu 2000 r. w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Nicei (2007/C303/01)

Unia uznaje i szanuje prawo osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności (art. 26 Karty).

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych 2010-2020 (2010/2272(INI))

Parlament Europejski wzywa państwa członkowskie do poprawy i dostosowania swoich strategii aktywnego zatrudnienia, aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami zarówno

wejście na rynek pracy, jak i pozostanie na nim; namawia do wprowadzenia inicjatyw dostosowanych do każdego rodzaju niepełnosprawności, w tym planów i doradztwa zawodowego, działających od momentu, gdy potrzebująca osoba zarejestruje się w rejestrze utworzonym w tym celu.

2. Krajowe regulacje prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 69 Konstytucji nakłada na władze publiczne obowiązek udzielania osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych przyjęta uchwałą Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 r.

Zgodnie z treścią Karty osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Mają prawo do pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Celem ustawy jest realizacja obowiązku wynikającego z art. 69 Konstytucji. Ustawa w sposób kompleksowy reguluje zagadnienia związane z aktywizacją społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami.

3. Strategie i programy krajowe oraz lokalne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Spójność społeczna i terytorialna to przede wszystkim równomierny rozwój kraju i wyrównywanie szans jego mieszkańców. Dlatego do 2020 roku należy tak inwestować środki, aby zwiększyć aktywność i zmniejszyć ubóstwo grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem (np. poprzez zapewnienie dostępu do bardziej elastycznych form opieki nad dziećmi oraz promocję aktywności zawodowej seniorów). Trzeba także stale podnosić jakość usług publicznych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Jego nadrzędnym celem jest wzrost poziomu zatrudnienia oraz spójności społecznej, a także poprawa funkcjonowania administracji publicznej. Interwencja podejmowana z poziomu krajowego koncentrować się będzie przede wszystkim na rozwiązaniach systemowych, projektach pilotażowych oraz działaniach o zasięgu ogólnokrajowym. W porównaniu z Programem Kapitał Ludzki w obecnym okresie programowania, program ten będzie miał niższą alokację; 75% Europejskiego Funduszu Społecznego będzie zarządzanych przez regiony.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Wielkopolska ma zaktualizowaną strategię rozwoju. Sejmik Województwa Wielkopolskiego 17 grudnia 2012 r. uchwalił dokument pn. „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku Wielkopolska 2020”. Tym samym zakończony został proces aktualizacji strategicznego dla Wielkopolski dokumentu, obowiązującego od grudnia 2005 roku.

Do celów strategicznych zaliczono m.in.: wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia, zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa poprzez realizację celów operacyjnych. Należą do nich: wzmacnianie aktywności zawodowej, wzmacnianie włączenia społecznego, wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej.

Program wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na lata 2014–2020

Dokument stanowi uzupełnienie i uszczegółowienie wszystkich ogólnych zapisów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku dotyczących pośrednio lub bezpośrednio osób z niepełnosprawnością.

Program ma dać narzędzia do realizacji Strategii. Wypracowane priorytety wskazują Samorządowi Województwa Wielkopolskiego, jakie kierunki działań winien obrać wobec osób z niepełnosprawnościami. Odbiorcami tychże działań mają być osoby z niepełnosprawnościami oraz ich środowisko, a także wszelkie organizacje i jednostki powołane do pracy na ich rzecz.

Strategia zatrudnienia dla województwa wielkopolskiego na lata 2014–2020

Jest to dokument o długofalowym horyzoncie czasowym, który precyzuje cele i priorytetowe kierunki działań, jakie będą podjęte w obszarze regionalnej polityki rynku pracy. Strategia opiera się na podstawowych celach strategicznych Unii Europejskiej, kraju i województwa, wskazuje kierunki i priorytety dla podjęcia odpowiednich działań w Wielkopolsce.

Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2030

Strategia swoją treścią obejmuje 4 cele strategiczne, 16 celów pośrednich i 21 programów strategicznych.

Dla osób z niepełnosprawnościami istotne znaczenie ma cel III – Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta (JAKOŚĆ ŻYCIA).

Strategia zakłada m.in. rozwój kapitału społecznego, budowanie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Miejską politykę społeczną ukierunkowuje się przede wszystkim na wspieranie rodzin, aktywizację osób starszych i z niepełnosprawnościami. Założone cele będą realizowane poprzez takie programy, jak „Poznań wrażliwy społecznie” czy „Zdrowy Poznań”.

Strategia Polityki Społecznej Miasta przyjęta uchwałą Rady Miasta Poznania z dnia 18 listopada 2003 r.

W odpowiedzi na potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców miasta Poznania Strategia przewiduje podejmowanie działań ukierunkowanych na ułatwianie niepełnosprawnym mieszkańcom miasta dostępu do informacji, zagwarantowanie bezpiecznego funkcjonowania w przestrzeni miejskiej, przeciwdziałanie marginalizacji, izolacji i dyskryminacji tej grupy obywateli.

Kierunki działań i zadań Miasta Poznania na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych na lata 2012–2020

Program wytycza cele i zadania samorządu Miasta Poznania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Program jest adresowany do nich wszystkich, niezależnie od rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

Program dotyczy sfery integracji społecznej, a więc obejmuje działania mające na celu możliwie najszersze włączenie osób z niepełnosprawnościami do aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego naszego miasta.

IV. Adresaci programu

Bezpośrednimi beneficjentami programu będą mieszkańcy Poznania z orzeczoną stopniem niepełnosprawności oraz ich rodziny.

Beneficjentami pośrednimi będą:

- pracodawcy, w szczególności otwartego rynku pracy,
- instytucje z otoczenia osób z niepełnosprawnościami, a zwłaszcza:
 - organizacje pozarządowe,

- o instytucje rynku pracy (w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149).

Wzajemne dobre zależności i współpraca między tymi podmiotami są warunkiem niezbędnym do osiągnięcia zamierzonych w Programie celów.

Dla potrzeb Poznańskiego Programu Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób z Niepełnosprawnościami przyjmuje się następujące definicje:

osoby z niepełnosprawnościami – są to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie (ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych);

pracodawca – to jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeśli zatrudniając pracowników (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy);

instytucje z otoczenia osób z niepełnosprawnościami – ogół instytucji, z którymi osoba z niepełnosprawnościami może się kontaktować, podejmując aktywność zawodową: ogół instytucji rynku pracy oraz jednostek mających wpływ na integrację i aktywizację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy.

V. Cele programu

Cel horyzontalny: Integracja osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy

Cele pośrednie

1. Zwiększenie potencjałów zawodowych osób z niepełnosprawnościami.
2. Rozwój i doskonalenie usług prozatrudnieniowych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami.
3. Wzrost zainteresowania zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami ze strony pracodawców otwartego rynku pracy.
4. Przeciwdziałanie zjawisku dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w procesie zatrudnienia oraz postawom bierności zawodowej.

VI. Metody i sposoby osiągania celów – zadania do realizacji

1. Cel: zwiększenie potencjałów zawodowych osób z niepełnosprawnościami

Zadania do realizacji:

1. Organizowanie ogólnych i specjalistycznych szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami chcących nabyć, poszerzyć lub zmienić kwalifikacje.
Szkolenia winny być adekwatne do potrzeb rynku pracy oraz organizowane w sposób zapewniający dostęp osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawnościami.
2. Organizowanie warsztatów i treningów umiejętności społecznych. Tematyka warsztatów winna umożliwić nabycie i doskonalenie niezbędnych umiejętności społecznych z zakresu:
 - komunikacji interpersonalnej,
 - pozytywnej autoprezentacji,
 - radzenia sobie ze stresem,
 - zarządzania czasem,
 - asertywności.
3. Organizowanie wsparcia psychologicznego w formie indywidualnej i grupowej, ukierunkowanego na:
 - rozbudzenie i wzmocnienie u osób z niepełnosprawnościami motywacji do podjęcia i utrzymania zatrudnienia,
 - wzmocnienie gotowości do zmian i działania,
 - uzyskanie świadomości wpływu na swoją sytuację życiową,
 - likwidację poczucia izolacji i bezradności,
 - współpracę psychologa z rodzicami i opiekunami osób z niepełnosprawnościami,
 - wsparcie rodziców i opiekunów w usamodzielnianiu się niepełnosprawnych dzieci i podopiecznych, których łączy silna więź emocjonalna.
4. Organizowanie zajęć informacyjno-szkoleniowych dla osób z niepełnosprawnościami z zakresu:
 - metod aktywnego i efektywnego poszukiwania pracy,
 - znajomości praw i przywilejów osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy,
 - ochrony przed dyskryminacją osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy.
5. Pomoc finansowa w uzyskiwaniu wykształcenia na poziomie wyższym.
6. Pomoc w nabywaniu przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez organizowanie staży oraz przygotowanie zawodowe dorosłych polegające na praktycznej nauce zawodu lub przyuczeniu do pracy.

2. Cel: rozwój i doskonalenie usług prozatrudnieniowych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami

Zadania do realizacji:

1. Wspieranie tworzenia i rozwoju spółdzielni socjalnych dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Wsparcie organizacyjne i finansowe dla działań mających na celu utworzenie zakładu aktywności zawodowej.
3. Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc pracy w trzecim sektorze (organizacje non-profit).
4. Rozwój i doskonalenie usług Centrum Integracji Zawodowej w partnerstwie z sektorem NGO.

Działania centrum powinny obejmować wszystkie grupy osób z niepełnosprawnościami. Należy stale doskonalić poziom świadczonych usług, których katalog powinien obejmować przede wszystkim:

- doradztwo zawodowe (badanie i diagnoza kompetencji, tworzenie indywidualnych planów działań),
 - specjalistyczne doradztwo prawne,
 - aktywne pośrednictwo pracy, a w szczególności stwarzanie możliwości (pozyskiwanie ofert) odbywania przez osoby z niepełnosprawnościami staży, praktyk i innych form nabywania praktycznych kompetencji zawodowych. Oferta winna być dostosowana do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami i w ten sposób uzupełniać propozycje powiatowego urzędu pracy,
 - usługi zatrudnienia wspomaganego (asystenci osób z niepełnosprawnościami),
 - punkt konsultacyjny dla pracodawców (doradztwo i informacja prawna).
4. Promowanie dobrych praktyk z zakresu aktywizacji zawodowej w organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
 5. Rozwój zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Poznania oraz w miejskich jednostkach organizacyjnych poprzez:
 - tworzenie stanowisk pracy uwzględniających potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnościami,
 - współpracę ze szkołami oraz uczelniami wyższymi,
 - staże dla studentów i absolwentów,
 - działania informacyjno-szkoleniowe dla dyrektorów wydziałów i miejskich jednostek organizacyjnych.
 7. Wspieranie organizacji giełd i targów pracy.
 8. Współpraca i wsparcie dla szkół specjalnych i integracyjnych w zakresie upowszechniania wiedzy o prawach i przywilejach na rynku pracy, prezentowanie

możliwości i przykładów podejmowania pracy przez osoby z niepełnosprawnościami, organizowanie cyklicznych spotkań z młodzieżą i kadrami nauczycielską.

9. Rozwijanie zatrudnienia wspomaganego (usług asystenta pracy) dla osób ze schorzeniami specjalnymi.
10. Zapewnienie opieki dla osoby zależnej w celu utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnościami.
11. Wspieranie inicjatyw gospodarczych osób z niepełnosprawnościami poprzez:
 - udzielanie osobom z niepełnosprawnościami środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
 - dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego,
 - doradztwo organizacyjne i prawne.

3. Cel: wzrost zainteresowania zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami ze strony pracodawców otwartego rynku pracy

Zadania do realizacji:

1. Zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia i przystosowania miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Refundowanie szkoleń ogólnych i specjalistycznych organizowanych przez pracodawców dla zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.
3. Zwrot pracodawcom kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobom z niepełnosprawnościami na stanowisku pracy w wykonywaniu czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania.
4. Rozwój i doskonalenie usług doradczych dla pracodawców prowadzonych w ramach Centrum Integracji Zawodowej.
5. Podejmowanie działalności informacyjnej kierowanej do pracodawców poprzez opracowanie informatorów upowszechniających wiedzę o prawnych, organizacyjnych i technicznych aspektach zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

4. Cel: przeciwdziałanie zjawiskom dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu oraz postawom bierności zawodowej

Zadania do realizacji:

1. Prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie bierności zawodowej osób z niepełnosprawnościami poprzez:
 - promowanie i pobudzanie wśród osób z niepełnosprawnościami postaw aktywnych zawodowo,

- zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami przystępnych i adekwatnych informacji niezbędnych do podejmowania przez nich pracy poprzez opracowanie materiałów informacyjnych i poradników (przywileje osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, sposoby poszukiwania pracy, instytucje wsparcia).
2. Promowanie idei biznesu odpowiedzialnego społecznie poprzez wsparcie dla konkursów dobrych praktyk pracodawców w zatrudnianiu.
 3. Przeciwdziałanie zjawiskom dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu poprzez:
 - podejmowanie skutecznych interwencji,
 - udzielanie porad prawnych,
 - identyfikowanie dyskryminujących regulacji prawnych (na poziomie lokalnym i krajowym) oraz podejmowanie skutecznych działań w celu ich zmiany.
 4. Przeprowadzanie i upowszechnianie badań, analiz i ekspertyz w obszarze rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, takich jak:
 - badania dotyczące specyficznych potrzeb różnych grup osób z niepełnosprawnościami,
 - badania z zakresu rozpoznawania zapotrzebowania na pracę, zwłaszcza z wykorzystaniem nowych form organizacji pracy,
 - badania dotyczące nowych form rehabilitacji zawodowej i metod pracy z osobami z niepełnosprawnościami,
 - badania warunków trwałej integracji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

VII. Planowane wskaźniki realizacji

CEL I ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁÓW ZAWODOWYCH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Nazwa zadania	Wskaźniki realizacji (rezultaty, produkty)
Organizowanie ogólnych i specjalistycznych szkoleń zawodowych	Liczba przeszkolonych osób – 60 osób rocznie
Organizacja warsztatów i treningów umiejętności społecznych	80 osób rocznie
Organizowanie wsparcia psychologicznego	100 osób rocznie
Organizowanie zajęć informacyjno-szkoleniowych z zakresu wiedzy o rynku pracy	50 osób rocznie
Pomoc finansowa w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	300 osób rocznie
Staże oraz przygotowanie zawodowe dorosłych dla poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu	Liczba osób korzystających ze staży 30 osób rocznie

CEL II
ROZWÓJ I DOSTOSOWANIE USŁUG PROZATRUDNIENIOWYCH
ADRESOWANYCH
DO OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Nazwa zadania	Wskaźniki realizacji (rezultaty, produkty)
Wspieranie tworzenia i rozwoju spółdzielni socjalnych	Liczba pracowników z niepełnosprawnościami: 20 osób
Wspieranie działań mających na celu utworzenie zakładu aktywności zawodowej w partnerstwie z sektorem NGO	Liczba pracowników z niepełnosprawnościami: 50 osób
Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc pracy w trzecim sektorze (organizacje non-profit)	Liczba miejsc pracy: 10 rocznie
Rozwój Centrum Integracji Zawodowej	Liczba klientów rocznie: 300
Promowanie dobrych praktyk z zakresu rehabilitacji zawodowej	Konkurs Dobrych Praktyk (jeden rocznie)
Rozwój zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Poznania oraz w miejskich jednostkach organizacyjnych	Wzrost wskaźnika zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami
Wsparcie dla organizacji giełd i targów pracy	Minimum dwa przedsięwzięcia w roku
Współpraca i wsparcie dla szkół specjalnych i integracyjnych	1 cykl szkoleniowy rocznie
Rozwijanie zatrudnienia wspomagane (usług asystenta pracy) dla osób ze schorzeniami specjalnymi	Wsparcie dla 50 osób rocznie
Zapewnienie pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	Wsparcie dla 20 osób rocznie
Udzielanie osobom z niepełnosprawnością środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej	Liczba osób otrzymujących środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej: 30 osób rocznie
Doradztwo organizacyjne i prawne	Zapewnienie porad wszystkim zainteresowanym

CEL III WZROST ZAINTERESOWANIA ZATRUDNIANIEM OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ZE STRONY PRACODAWCÓW OTWARTEGO RYNKU PRACY	
Nazwa zadania	Wskaźniki realizacji (rezultaty, produkty)
Zwrot pracodawcom kosztów wyposażenia i przystosowania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	Liczba stanowisk pracy: 40 rocznie
Refundowanie szkoleń organizowanych przez pracodawców	Liczba przeszkolonych osób: 20 rocznie
Zwrot pracodawcom kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie niepełnosprawnej na stanowisku pracy	Liczba pracowników otrzymujących wsparcie: 20 rocznie
Inne instrumenty rynku pracy (prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne)	Liczba osób korzystających z innych instrumentów rynku pracy: 20 rocznie
Rozwój i doskonalenie usług doradczych dla pracodawców prowadzonych w ramach Centrum Integracji Zawodowej	Liczba klientów (pracodawców): 100 rocznie
Opracowanie i wydanie informatorów i poradników upowszechniających wiedzę o prawnych, organizacyjnych i technicznych aspektach zatrudniania osób niepełnosprawnych	Wydanie informatora dla pracodawców: (2 wydania)

CEL IV PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM DYSKRYMINACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZATRUDNIENIU ORAZ POSTAWOM BIERNOŚCI ZAWODOWEJ	
Nazwa zadania	Wskaźniki realizacji (rezultaty, produkty)
Prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie bierności zawodowej osób z niepełnosprawnościami	Wydanie poradnika i informatora Stała aktualizacja portalu „Niepełnosprawni”
Wsparcie dla przedsięwzięć promujących dobre praktyki pracodawców w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami	Udział w kampaniach i konkursach dobrych praktyk (dwa przedsięwzięcia rocznie)
Przeprowadzanie i upowszechnianie badań, analiz i ekspertyz w obszarze rehabilitacji zawodowej	Jedno badanie

VIII. Zakładane rezultaty

Planowane efekty: realizacja zaplanowanych działań powinna doprowadzić do osiągnięcia następujących rezultatów:

- wzrost kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności społecznych niezbędnych i adekwatnych do potrzeb rynku pracy,
- zmniejszenie liczby osób z niepełnosprawnościami biernych zawodowo,

- powstanie zakładu aktywności zawodowej,
- zwiększenie liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej podejmujących zatrudnienie,
- zwiększenie liczby miejsc pracy dobrej jakości,
- zwiększenie liczby osób objętych zatrudnieniem wspomagany,
- zwiększenie efektywności instrumentów rynku pracy,
- zwiększenie dostępu do informacji zawodowej i poprawa jej jakości,
- likwidacja barier informacyjnych w dostępie pracodawców do różnorodnych form pomocy publicznej związanych z zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Poznania oraz w miejskich jednostkach organizacyjnych,
- ograniczenie zjawisk dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w pracy i w dostępie do zatrudnienia,
- poszerzenie różnorodnych form współpracy między pracodawcami i organizacjami pozarządowymi i samorządem.

IX. Zasady monitorowania programu

Za monitorowanie i ewaluację Programu będzie odpowiadał Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – Oddział Integracji Osób Niepełnosprawnych.

Monitoring będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji zmian ilościowych i jakościowych, mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmiany w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami, przez co zostanie zapewniona bieżąca i etapowa kontrola realizacji Programu.

Monitorowanie Programu obejmować będzie następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań,
- prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych,
- przygotowywanie cyklicznych sprawozdań ukazujących stopień realizacji Programu,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów i działań.

Corocznie będą przygotowywane sprawozdania z realizacji zadań, które zostaną przedstawione Prezydentowi Miasta Poznania. Sprawozdania zawierać będą skwantyfikowane wskaźniki realizacji poszczególnych zadań. Po zakończeniu działań określonych w prezentowanym dokumencie sporządzony zostanie raport końcowy. Zawarta w nim będzie ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz zostaną wskazane te formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych oraz te, które powinny ulec

modyfikacji. W perspektywie długoplanowej monitoring umożliwi ewaluację adekwatności stosowanych metod zmierzających do osiągnięcia celu horyzontalnego oraz ewentualnych zmian strukturalnych w zakresie kierunków działań.

X. Podmioty odpowiedzialne i zaangażowane

Koordynator programu:

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – Oddział Integracji Osób Niepełnosprawnych

Partnerzy programu

Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Wielkopolski Oddział PFRON

Organizacje pozarządowe

Organizacje pracodawców

Uczelnie wyższe

Zakłady pracy, podmioty gospodarcze

XI. Skład grupy roboczej

Program Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób z Niepełnosprawnościami został opracowany w Urzędzie Miasta Poznania przy współpracy z przedstawicielami następujących jednostek, instytucji i organizacji:

Dorota Potejko	Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych, Z-ca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych
Ferdynand Łukanowski	Dyrektor Wielkopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Małgorzata Pawlak	Z-ca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy
Małgorzata Trzebna	Kierownik Sekcji ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych MOPR
Józef Solecki	Kierownik Oddziału Integracji Osób Niepełnosprawnych Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania
Marcin Halicki	Przewodniczący Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych

Agnieszka Haremska

Przewodnicząca Stowarzyszenia na rzecz Osób
z Autyzmem ProFuturo

Konrad Kołbik

Prezes Zarządu Wielkopolskiego Forum Organizacji
Osób z Niepełnosprawnościami, Członek Miejskiej
Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Eunika Lech

Sekretarz Towarzystwa Osób Niesłyszących TON

Halina Grzymisławska-Słowińska

Prezes Stowarzyszenia Na Tak